

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Факультет документальних комунікацій та менеджменту
Кафедра документальних комунікацій і бібліотечної справи

**ІНФОРМАЦІЙНА ТА
БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНА
ДІЯЛЬНІСТЬ:
теорія, історія, практика**

Збірник наукових праць

Рівне – 2016

УДК 002+011+02

ББК 73+78

I — 74

Інформаційна та бібліотечно-бібліографічна діяльність: теорія, історія, практика : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. — Рівне : РДГУ, 2016. — 130 с.

До збірника увійшли наукові статті, підготовлені викладачами і студентами кафедри документальних комунікацій і бібліотечної справи РДГУ, а також деякі тези доповідей щорічної Звітної наукової конференції викладачів, аспірантів, студентів і співробітників РДГУ 16 березня 2015 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Відповідальний редактор

СІЛКОВА Галина Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, зав. кафедри документальних комунікацій і бібліотечної справи РДГУ

Члени редколегії:

ШВЕЦОВА Галина Миколаївна — доктор історичних наук, професор;

МІЛЯСЕВИЧ Ірина Володимирівна — кандидат педагогічних наук, професор;

КОСТЕНКО Марина Степанівна — викладач.

ЗМІСТ

Розділ 1

Актуальні проблеми книгознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства

Швецова-Водка Галина

БІБЛІОЛОГІЯ — КОМПЛЕКСНА НАУКА,
ПРИСВЯЧЕНА КНИЖКОВІЙ КУЛЬТУРІ 4

Бережняк Олена

ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА ЯК
ЧИННИК ФОРМУВАННЯ КНИЖКОВОЇ КУЛЬТУРИ 8

Остапчук Юлія

ЕЛЕКТРОННА КОМУНІКАЦІЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ
СУСПІЛЬСТВІ 11

Жук Вікторія

ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНА ПРОФЕСІОЛОГІЯ»
У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ 14

Пасічник Людмила

БІОБІБЛІОГРАФІЧНІ СЛОВНИКИ ТА
ДОВІДНИКИ ЛІТЕРАТОРІВ ЯК ОДИН З ВИДІВ
ЗАГАЛЬНОЛІТЕРАТУРНИХ НАУКОВО-ДОПОМІЖНИХ
БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСІБНИКІВ 16

Татарин Сергій

“ШЕВЧЕНКІВСЬКА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ” — НОВІТНЄ
ДОВІДКОВЕ ВИДАННЯ З ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА 21

Бандилко Лілія

МЕДИЧНІ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНЩИНИ ЯК ЦЕНТРИ
БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СПЕЦІАЛІСТІВ ГАЛУЗІ 24

Ражик Лідія, Трачук Людмила БІБЛІОТЕЧНА РЕКЛАМА (З ДОСВІДУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ УНІВЕРСАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ)	29
Диха Світлана РОЗВИТОК НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАУКОВІЙ БІБЛІОТЕЦІ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	33
Кирієнко Людмила ВИКОРИСТАННЯ ДИТЯЧИМИ БІБЛІОТЕКАМИ ЧЕРНІГІВЩИНИ КОМП'ЮТЕРНИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ КРАЄЗНАВЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ	36
Терлецька Наталія ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ МОЛОДІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	41
Боровська Олена ОРГАНІЗАЦІЯ МАСОВОЇ РОБОТИ НОВОГРАД-ВОЛИНСЬКОЇ РАЙОННОЇ БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ ДОРОСЛИХ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ	44
Мельник Валентина МАСОВЕ БІБЛІОГРАФІЧНЕ ІНФОРМУВАННЯ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСНІЙ БІБЛІОТЕЦІ ДЛЯ ЮНАЦТВА: ПОЄДНАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ ТА НОВАТОРСЬКИХ ФОРМ	46
Хімейчук Віра ЕЛЕКТРОННА БІБЛІОГРАФІЧНА ПРОДУКЦІЯ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ УНІВЕРСАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ	50
Савчук Ірина ДРУКОВАНА БІБЛІОГРАФІЧНА ПРОДУКЦІЯ КАЛУСЬКОЇ ЦРБ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	54

Шеремета Тетяна ПОШУКОВІ МОЖЛИВОСТІ БІБЛОГРАФІЧНИХ КАРТOTEK КАЛУСЬКОЇ ЦРБ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	57
--	----

Розділ 2

Документні ресурси та інформаційні технології

Сілкова Галина МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ДОКУМЕНТІВ ЯК ЧИННИК ЇХ ВИДОВОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ	63
--	----

Луцишина Тетяна СКЛАДОВІ СИСТЕМИ ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ БІБЛОТЕК	66
--	----

Костенко Марина ВТОРИННОДОКУМЕНТНА ЛАНКА ВІТЧИЗНЯНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ З ПИТАНЬ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ	69
---	----

Бабенко Жанна ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У ПРОЦЕСИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	73
--	----

Сльоза Галина, Бабенко Жанна ДИСТАНЦІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ В ІНФОРМАЦІЙНИХ УСТАНОВАХ	77
---	----

Хомич Наталія ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КОНТЕНТУ ВЕБ-САЙТІВ ПРОВІДНИХ УСТАНОВ БІБЛОТЕЧНОЇ СФЕРИ	80
--	----

Бучковська Олена РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У РОЗВИТКУ МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	88
--	----

Крет Роман РОЛЬ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ У СУЧАСНІЙ ПОЛІТИЦІ	92
Крет Ольга СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ПОЛІТИЧНОГО ЛІДЕРА	95
Сульжук Ольга ОРГАНІЗАЦІЙНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА ІНФОРМАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ РІВНЕНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ	98
Черніговець Тетяна ФОРМИ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ІНСТИТУТУ МИСТЕЦТВ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ РЕГІОНУ	101
 <i>Розділ 3</i> <i>Історія книги, бібліотечної справи та бібліографії</i>	
Шатрова Марина ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ ЗРІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ РУКОПИСНОЇ КНИГИ В УКРАЇНІ	105
Мілясевич Ірина НАУКОВО-ДОВІДКОВИЙ ТА БІБЛІОГРАФІЧНИЙ АПАРАТ ЖУРНАЛУ «ВОЛЫНСКИЕ ЕПАРХИАЛЬНЫЕ ВЕДОМОСТИ» — ЗРАЗОК БІБЛІОГРАФІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ХІХ — ПОЧ. ХХ СТ.	113
Волкова Віталіна З ІСТОРІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЧИТАЛЬНОГО ЗАЛУ ХЕРСОНСЬКОЇ ОУНБ ІМ. О. ГОНЧАРА	119
<i>Список авторів</i>	124

Крім того, в умовах перетворення ресурсів провідних інформаційних установ у сховища даних розширюються можливості реалізації інформаційних послуг комплексного характеру, які спрямовані не тільки на забезпечення користувачів релевантною інформацією, а сприяють вирішенню конкретних завдань базової діяльності споживачів.

Загалом, інноваційні моделі функціонування інформаційної діяльності пов'язані з тенденцією інтелектуалізації сучасних ІТ як засобів розвитку інформаційного сектора.

Список літератури

1. Кулицький С. Проблеми підготовки інформаційно-аналітичних матеріалів з економічної тематики в умовах поширення цифрових технологій / С. Кулицький // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського. — Київ : НБУВ, 2013. — Вип. 36. — С. 429—446.
2. Танатар Н.В. Интеллектуальные поисково-аналитические системы мониторинга СМИ / Н.В. Танатар, А.Г. Федорчук // Библиотеки национальных академий наук : проблемы функционирования, тенденции развития. — Київ : НБУВ, 2008. — Вип. 6. — С. 205—219.

УДК 024.6+025.5

Галина Сльоза,
Жанна Бабенко

ДИСТАНЦІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ В ІНФОРМАЦІЙНИХ УСТАНОВАХ

У сучасному інформаційно-комунікаційному просторі інформаційні установи повинні активно опановувати нові інформаційні технології з метою підвищення якісного рівня реалізації інформаційних послуг користувачам. Комп'ютеризація інформаційних установ та отримання ними доступу до мережі Інтернет, а також трансформація традиційних документів у цифрову форму створили умови для виникнення

онлайнних форм інформаційного сервісу, що технологічно реалізуються через веб-сайти даних установ.

На сьогодні для позначення інформаційного обслуговування користувачів, які отримують послуги, не перебуваючи безпосередньо в інформаційній установі, або в часи, коли дана установа не працює, тобто є «роз'єднаними» з установою у часі і просторі, використовують термін «дистанційне обслуговування», розуміючи його як процес взаємодії між користувачем і персоналом інформаційної установи, її матеріальними, технологічними та інтелектуальними ресурсами, орієнтований на задоволення інформаційних потреб споживачів шляхом надання доступу до інформаційних продуктів і ресурсів дистанційно.

Віртуальні інформаційні послуги на сучасному етапі гармонійно інтегрувались до цифрової системи інформаційних комунікацій. Зокрема, поява віртуальних довідкових служб є втіленням нових форм довідково-інформаційної роботи, орієнтованих на обслуговування віддалених користувачів та надання у відповідь на запити готової інформації як у вигляді посилок на наявні ресурси Інтернету, так і у вигляді бібліографічних списків, фактографічних даних тощо. Основними формами дистанційного довідково-інформаційного обслуговування (ДІО) споживачів у режимі «запит — відповідь» є: обслуговування користувачів через електронну пошту, веб-форми (асинхронне ДІО); обслуговування користувачів у режимі чату, а також відеоконференцій, протоколу VoIP (синхронне ДІО); повністю автоматичне надання інформації у відповідь на запити користувачів на основі використання спеціально організованих баз знань/ баз даних виконаних запитів.

Крім ДІО, традиційно складовим елементом інформаційного сервісу є також інформування споживачів, яке передбачає інформаційний супровід користувачів у відповідності до їх довготривалих запитів або без запитів. Трансформація масового інформування користувачів відбувається шляхом відкриття на сайтах інформаційних установ доступу до їхніх інформаційних ресурсів. Розміщення в Інтернеті БД, які систематично актуалізуються, дозволяє інформувати про видання, що надійшли до інформаційної установи, фактично необмежену

аудиторію користувачів. Трансформація системи диференційованого інформування споживачів пов'язана з природою електронного документу. Отримавши запит, спеціальні програмні модулі формують певні фільтри, завдання яких — серед нових документів, які надходять до бази, відшукати документи, що відповідатимуть тематиці запиту. Із зазначеною періодичністю посилання на ці джерела надсилаються на адресу, яка зазначена у профілі.

Широке використання сучасних комунікаційних каналів дозволило вирішити проблему доставки електронних копій документів віддаленим користувачам та скоротити термін їх отримання. Ця форма інформаційного сервісу характеризується позитивною динамікою. Електронна доставка документів входить до найважливіших засобів забезпечення загальної доступності інформації, являючи собою підсистему обслуговування користувачів, що надає рівні можливості у використанні інформаційних ресурсів для всіх споживачів незалежно від місця проживання, професійної і соціальної приналежності.

Організація електронних каталогів і отримання доступу до Інтернету склали передумови для модернізації міжбібліотечного абонементу і його оптимізації за допомогою електронної доставки документів. Користувачеві надається можливість самостійно здійснити пошук у режимі он-лайн по електронних каталогах і відкритих базах даних і, в залежності від його статусу, замовити оригінал або копію першоджерела в зручному для нього вигляді.

У зв'язку з проникненням Інтернету в усі сфери функціонування суспільства, комунікаційна взаємодія інформаційних установ з користувачами через веб-сайти набуває все більшої актуальності й значення. Веб-сервіси дають змогу кожній людині накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися та обмінюватися ними.

Інтернет-представництва інформаційних установ виступають в якості елементів, що структурують й упорядковують віртуальний простір. Їх першочергове призначення — представляти в інформаційному просторі суб'єкти і об'єкти, які функціонують у різних сферах життєдіяльності суспільства.

Загалом, дистанційне обслуговування передбачає надання як традиційних видів інформаційних послуг, так і нових, надання/отримання яких передбачає використання сучасних інформаційних і, в першу чергу, інтернет-технологій. На сьогодні дистанційні форми інформаційного сервісу, базуючись на традиційних засадах інформаційного обслуговування, доповнюються новими можливостями, що зумовлені використанням технологій Web 2.0. У сучасному інформаційно-комунікаційному просторі для просування інформаційних продуктів та послуг недостатньо одного лише сайту, потрібні додаткові засоби інформування, зокрема й менш офіційні та формальні. Представлення інформаційної установи в соціальних мережах дає змогу оперативно повідомити великій аудиторії про надходження нових видань, заплановані заходи та поширити цю інформацію далі. Отже, інформаційні установи повинні більш активно використовувати можливості соціальних мереж як сучасного маркетингового інструменту.

УДК 004.738.5:027.54 (477)

Наталія Хомич

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КОНТЕНТУ ВЕБ-САЙТІВ ПРОВІДНИХ УСТАНОВ БІБЛІОТЕЧНОЇ СФЕРИ

Створення бібліотечних електронних ресурсів та надання доступу до них пов'язане з питанням удосконалення бібліотечних веб-сайтів, які виконують роль потужного маркетингового інструмента, дають змогу спростити користувачам доступ до фондів бібліотек, встановити з ними постійний дистантний контакт, розширити асортимент інформаційних продуктів та послуг.

Дослідження, що пропонується, базується на якісно-кількісному аналізі веб-сайтів Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (ДНПБ) [1] та Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (СІАЗ) [2] станом на квітень 2015 року. Ці установи здійснюють інформаційно-аналітичне забезпечення за